

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2024 – 2025

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Departamentul de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii	<i>Istoria religiilor. Geopolitica religiilor monoteiste (creștinism, iudaism, islam)</i>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Crestinismul. Repere istorice și doctrinare			2.2. Cod disciplină	OMR6001
2.3. Titularul activității de curs	Pr conf. univ. dr. Grigore Moș				
2.4. Titularul activității de seminar	Pr conf. univ. dr. Grigore Moș				
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
				2.8 Regimul disciplinei	O
				2.9 Felul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					60
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					35
• Tutoriat					2
• Examinări					2
• Alte activități					4
Total ore activități individuale					133
3.7 Total ore studiu individual	133				
3.8 Total ore din planul de învățământ	42				
3.9 Total ore pe semestru	175				
3.10 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Evidențierea cadrului teoretic în cercetarea creștinismului C1.1. Definirea domeniului de cunoaștere, a paradigmelor și orientărilor actuale în materie de istorie a religiilor și de teologie comparată în privința religiei creștine.</p> <p>C2. Evidențierea chipului evanghelic și divino-uman al Mântuitorului Iisus Hristos C2.1. Interpretarea personalității divino-umane a lui Iisus Hristos în comparație cu biografiile altor mari lideri religioși</p> <p>C3. Expunerea cadrului istoric și teologic relevant pentru înțelegerea esenței creștinismului. C.3.1. Cercetarea contextului istoric, cultural, social, politic în geneza și definirea creștinismului. C. 3.2. Expunerea detaliată și analiza lucidă a evenimentelor istorice și doctrinare definitorii pentru credința creștină</p> <p>C.4. Prezentarea comparativă a doctrinei creștine ortodoxe în raport cu celelalte confesiuni creștine și cu celelalte religii monoteiste C4.1 Interpretarea dogmelor, învățăturilor, conceptelor și afirmațiilor teologice, în context interconfesional, interreligios și intercultural; C.4.2 Expunerea sistematică a doctrinei în vederea înțelegerii adevărului revelat. C 4.3 Prezentarea doctrinei creștine ortodoxă în mod apologetic, dar și irenic în dialog cu alte credințe și religii. C 4.4 Reproducerea fidelă și argumentată a definițiilor doctrinare de baza</p> <p>C5. Prezentarea unei istorii a dialogului interreligios și ecumenic.</p> <p>C6. Să reprezinte organizația sau instituția Bisericii în raport cu alte organizații religioase sau cu instituțiile statului.</p> <p>C7. În urma cunoașterii istoriei, principiilor și formelor specifice ale dialogului ecumenic și interreligios, poate oferi consultanță pentru gestionarea conflictelor religioase, etnice și culturale.</p> <p>C8. Să îndrume oamenii în dezvoltarea lor personală în contextul unei societăți pluraliste și multiculturale, în care religia are o pondere importantă în definirea de sine a persoanei și a grupurilor sociale.</p> <p>C9. Să dezvolte și să promoveze cercetarea științifică în domeniul religie, să gestioneze cunoștințele în vederea unui impact strategic, prin colaborarea cu decidenții politici și transferarea cunoștințelor în mediile profesionale și economice.</p> <p>C10. Să prevină prozelitismul și să îndrume convertirile sincere, în deplină libertate, în afara oricărei presiuni.</p>
-------------------------	--

Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - CT1. Dobândirea unui mod de gândire contextual, aplicat, critic și autocritic, iar în chestiunile doctrinare un mod de gândire antinomic. - CT2. Să aplice gândirea logică și dezbateră irenică pe bază de argumente, cu respect față de cei care au opinii diferite - CT3. Să manifeste sensibilitate față de diferențele religioase și culturale, să faciliteze o interacțiune pozitivă între organizații, grupuri sau indivizi ce provin din religii sau culturi diferite și să promoveze integrarea acestora în cadrul unei comunități; să stăpânească cel puțin o limbă străină (prin parcurgerea unei bibliografii minimale într-o limbă de circulație internațională) - CT4. Aplicarea responsabilă a cunoștințelor de religie, filosofie și etică, masterandul fiind capabil să evalueze impactul ideilor, oportunitatea acțiunilor, precum și consecințele morale ale cuvintelor și faptelor sale, atât în relațiile personale, cât și în cadrul celor profesionale și instituționale
-------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște principalele momente ale istoriei teologice a Bisericii și doctrina creștină în raport cu alte sisteme de gândire religioase
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - Să transfere masteranzilor cunoștințele și abilitățile de învățare necesare dobândirii competențelor specifice, profesionale și transversale, enunțate mai sus. - Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniile studiilor biblice, sistematice și practice. - Tematica permite cunoașterea elementelor de bază ale doctrinei creștine și prezentarea acestora în comparație cu alte religii - Realizarea mai eficientă a conexiunilor între diferitele mentalități religioase. - Înțelegerea diferitelor tensiuni geo-politice pe baza acumulării de cunoștințe din domeniul istoriei religiilor. - Înțelegerea actualei configurații creștine; - Identificarea unor posibile modele de dialog interreligios și intercreștin; - Crearea pârgھیilor de dialog pentru a depăși diferențele și tensiunile pe baze inter-etnice și religioase. - Dobândirea unor cunoștințe care ajută la crearea unor viziuni integrative în noua configurație europeană.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Creștinismul în raport cu celelalte religii. Specificul monoteismului creștin.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
2. Chipul evanghelic al Mântuitorului Iisus Hristos.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
3. Sinteza bizantină.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică

4. Disputele teologice privitoare la Sfânta Treime. Sinodul I și II Ecumenic	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
5. Disputele hristologice. Sinoadele ecumenice III-VII.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
6. Marea schismă dintre catolici și ortodocși	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
7. Controversa isihastă	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
8. Ortodoxia post-bizantină și Occidentul. Impactul confesiunilor eterodoxe și ideologiilor occidentale în Răsărit	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
9. Elemente de doctrină creștină: cunoașterea lui Dumnezeu.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
10. Elemente de doctrină creștină: cosmologia.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
11. Elemente de doctrină creștină: antropologia	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
12. Elemente de doctrină creștină: soteriologia și eclesiologia	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
13. Elemente de doctrină creștină: eshatologia.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
14. Dialogul ecumenic și inter-religios.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
8.2. Seminar		
1. Creștinismul în raport cu celelalte religii. Specificul monoteismului creștin.	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
2. Conștiința de Sine a lui Hristos ca Dumnezeu și Om, exprimată în mărturiile nou-testamentare.	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
3. Sinteza bizantină.	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
4. Disputele teologice privitoare la Sfânta Treime. Sinodul I și II Ecumenic	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
5. Disputele hristologice. Sinoadele ecumenice III-VII.	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
6. Marea schismă dintre catolici și ortodocși	Analize lucrări de seminar	2 ore fizice

7. Controversa isihastă	Analize lucrări de seminar	2 ore fizice
8. Ortodoxia post-bizantină și Occidentul. Impactul confesiunilor eterodoxe și ideologiilor occidentale în Răsărit	Analize lucrări de seminar	2 ore fizice
9. Cunoașterea lui Dumnezeu în Ortodoxie: sensul afirmativ al negației apofatice	Dezbatere argumentativă	2 ore fizice
10. Dogma creației ex nihilo.	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
11. Ideea transcendentului în antropologia creștină.	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
12. Elemente de doctrină creștină: soteriologia și ecleziologia	Dialog, analize lucrări de seminar	2 ore fizice
13. Judecata universală și viața de veci. Problema apocatastazei.	Dezbatere argumentativă	2 ore fizice
14. Dialogul ecumenic și inter-religios.	Dezbatere argumentativă	2 ore fizice

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ – Istoria religiilor

1. Armstrong, Karen, *O istorie a lui Dumnezeu. Iudaism, creștinism, islam*, Editura Cartea Românească, București, 2001
2. Bertholet, A., *Dicționarul religiilor*, Iași, 1995.
3. Comte, Fernand, *Cărțile Sfinte*, trad. Dumitru Purnichescu, Edit. Enciclopedică, București, 1994.
4. Culianu, Ioan Petru și Mircea Eliade, *Dictionar al religiilor*, Ed. Humanitas, București, 1993.
5. Davy, Marie - Madeleine, *Enciclopedia Doctrinelor Mistice*, vol. II, Edit. Amarcord, Timișoara, 1998.
6. Delumeau, Jean, (editor), “*Religiile lumii*”, trad. Bogdan Budeș, Edit. Humanitas, București, 1996.
7. Eliade, Mircea în *Istoria credințelor și ideilor religioase*, trad. Cezar Baltag, edit. Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
8. Eliade, Mircea, *Tratat de istoria religiilor*, Edit. Humanitas, București, 1992.
9. *Encyclopédie des Religions*, coordonator Frédéric Lenoir et Ysé Tardan-Masquelier, vol. I-II, Edit. Bayard, Paris, 1997.
10. Hungtington, Samuel P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, trad. Radu Carp, Editura Antet, Filipeștii de Târg, jud. Prahova.
11. Jurcan, Emil, *Neopăgânismul Europei la început de mileniu al treilea – o provocare pentru credința creștină*, în vol. „Identitate creștină și dialog în noul context european”, (simpozion internațional organizat în perioada 5 – 7 mai 2006 de Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia), Edit. Reîntregirea, ISBN 973-7879-40-6, Alba Iulia, 2006, p. 174 – 192.
12. *Marile Religii*, coordonator Philippe Gaudin, Edit. Orizonturi și Lider, București, 1995.
13. Rus, Remus, *Istoria religiilor, Manual pentru Seminariile teologice*, București, 1991, 348 p. (în colaborare cu Pr. Conf. Alexandru Stan);
14. Rus, Remus, *Noțiunea de sacrificiu în marile religii „Ortodoxia”*, an XXVI, 1974, p. 185 – 201;
15. Rus, Remus, *Poziții creștine față de religiile necreștine*, în “Ortodoxia”, an XXV, 1973, nr. 2, p. 264-276;
16. Rus, Remus, *Scrierile sacre ale marilor religii*, în „Ortodoxia”, an XXV, 1973, nr. 1, p. 66-82;
17. Rus, Remus, *Sensul și semnificația termenului "religie" în marile tradiții religioase actuale*, în „Glasul Bisericii”, an XLIV, 1985, nr. 10-12, p. 684-697;
18. Vasilescu, Emilian, *Istoria religiilor*, ed. I, București, 1975.
19. Vasilescu, Emilian, *Sincretismul religios în vremea noastră*, în ST, an. XIX, 1967, nr. 3-4. p. 144-156;
20. Velasco, J. Martin, *Introducere în fenomenologia religiei*, trad. Cristian Bădiliță, ed. Polirom, Iași, 1997.
21. *Originile creștinismului*, Editura Polirom, Iași, 2002.

Bibliografie specială – Creștinismul. Repere istorice și doctrinare

1. Ică jr., Ioan I., *Canonul Ortodoxiei, I, Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
2. Cavallo, Guglielmo, *Omul bizantin*, traducere de Ion Mircea, Editura Polirom, București, 2000.
3. Brown, Peter, *Întemeierea creștinismului occidental*, traducere de Hans Neumann, Editura Polirom, 2002.
4. Chadwick, Henry, *East and West: The Making of a Rift in the Church, From Apostolic Times until the Council of Florence*, Oxford University Press, New York, 2003
5. Danielou, Jean, *Reflecții despre misterul istoriei*, traducere de Willi Tauwinski, Editura Universității, București, 1996.
6. Deseille, Placide, *Nostalgia Ortodoxiei*, traducere de Dora Mezdrea, Editura Anastasia, București, 1995.
7. Felmy, Karl Christian, *Dogmatica experienței eclesiale*, traducere pr.prof.univ.dr. Ioan Ică, Editura Deisis, Sibiu, 1999.
8. Florosvki, George, *Biserica, Scriptura și Tradiția*, traducere de Florin Caragiui și Gabriel Mândrilă, Editura Platytera, București, 2005.
9. Hussey, J. M., *The Orthodox Church in the Byzantine Empire*, Oxford University Press, 1986 (forward and bibliography supplement by Andrew Louth, 2010).
10. Lafont, Ghislain, *O istorie teologică a Bisericii*, traducere de Maria Cornelia Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2003.
11. Lossky, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, traducere de pr. Vasile Răducă, Editura Anastasia, București, 1993.
12. Meyendorff, John, *Teologia bizantină. Tendințe istorice și teme doctrinare*, traducere de Alexandru Stan, EIBMBOR, București, 1996.
13. Stăniloae, Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, 3 volume, EIBMBOR, ed. II, București, 1996; ed. III, București, 2003
14. idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Editura Omniscop, Craiova, 1993.
15. Matsoukas, Nikos, *Introducere în gnoseologia teologică*, traducere de Maricel Popa, Editura Bizantină, București, 1997.
16. Nellas, Panayotis, *Omul – animal îndumnezeit*, traducere de diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1994.
17. Pelikan, Iaroslav, *Tradiția creștină, O istorie a dezvoltării doctrinei, vol. I-V*, traducere de Silvia Palade, Nicolai Buga, Mihai Silviu Chirilă, Editura Polirom, Iași, 2004, 2006, 2008.
18. idem, *Creștinismul și cultura clasică*, traducere de Sergiu-Adrian Adam, Editura Doxologia, Iași, 2018.
19. Runciman, Steven, *The Great Church in captivity*, Cambridge, University Press, 1968.
20. Mos Grigore-Dinu, *Ortodoxie si Occident. Problema influențelor eterodoxe in teologia ortodoxa*, Editura RENASTEREA, Cluj-Napoca, 2013.
21. Vasilios, Arhim., *Intrarea în Împărăție*, traducere de pr. prof. dr. Ioan Ică, Editura Deisis, Sibiu, 1996.
22. Evdokimov, Paul, *Ortodoxia* (Neuchatel, 1965), trad. de Irineu Ion Popa, Ed. IBMBOR, București, 1996.
23. Alfeyev, Ilarion, *Taina credinței, Introducere în Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Editura Doxologia, Iași, 2014.
24. Pavel, Aurel; Toroczka, Ciprian Iulian, *Adevăratul și falsul ecumenism*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o formă de dialog inter-religios, intercultural și de analiză geo-politică pe teme religioase.

9. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	70%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	-	-
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice</i>	15%
		<i>Implicare în dezbateri seminarial</i>	15%
10.6 Standard minim de performanță: Cunoaște elementele de bază istorice și doctrinare ale creștinismului în context cultural, ecumenic și inter-religios.			

Data completării
20.05.2024

Semnătura titularului de curs
pr. conf. dr. Grigore Dinu Moș

Semnătura titularului de seminar
pr. conf. dr. Grigore Dinu Moș

Data avizării în departament
24.05.2024

Semnătura director de departament
Pr. Prof. Dr. Cristian Sonea